

ΣΠΗΛΑΙΟΝ «ΒΡΥΣΗ ΗΛΙΟΥ»

Ἡ ΛΙΑΚ' ΤΡΥΠΑ ΡΑΨΑΝΗΣ

Ἄριθ. Σπηλ. Μητρ. 3499

Ἰπὸ Ἰωάννου Ἰωάννου

Ἱστορικὸ : Τὸ σπήλαιο «Βρύση Ἡλιοῦ ἢ «Λιάκ' τρύπα» εἶναι γνωστὸ τοῖς κατοίκους τῆς κωμοπόλεως τῆς Ραψάνης Θεσσαλίας χωρὶς νὰ μποροῦν δμως νὰ προσδιορίσουν τὸ ἔτος τῆς ἀνακαλύψεώς του. Διηγοῦνται ὅτι εἶναι συνδεδεμένο μὲ τὴν λήσταρχο Λιάκο ποῦ κρυβόταν σὲ αὐτό. Τὸ ὄνομα τοῦ σπηλαίου οἱ κάτοικοι προφέρουν ὄχι «ἡ τρύπα τοῦ Λιάκου» ἀλλὰ τοῦ «Λιάκ' τρύπα». Μὲ τὸ ὄνομα «Βρύση Ἡλιοῦ» σπάνια τὸ ἀναφέρουν γιατί εἶναι ἡ ὀνομασία τῆς τοποθεσίας δπου καὶ τὸ σπήλαιο. Τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι γνωστὸ γιὰ τὸ σπήλαιο. Τὸν Αὐγουστο τοῦ 1969 ὁμάς μελῶν τῆς Ε.Σ.Ε. μὲ ἐντολὴ τῆς καὶ χορηγία Ε.Ο.Τ. πραγματοποιοῖσθε τὴν ἔρευναν καὶ μελέτη τοῦ σπηλαίου. Τὴν ὁμάδα ἐρεύνης ἀποτελοῦν : δ κ. Ἰωάν. Ἰωάννου ἐπικεφαλῆς καὶ συνεργάτες οἱ κ. κ. Κων. Μερδενισιάνας καὶ Δημ. Μιχαλιτσιάνος. Στὸ σπήλαιο τὴν ὁμάδα ἐδήγησαν οἱ κάτοικοι τῆς Ραψάνης κ. κ. Μ. Ἀργυροῦλης, Ν. Γ. Πίνακας καὶ Ἀθ. Γ. Παζάνας.

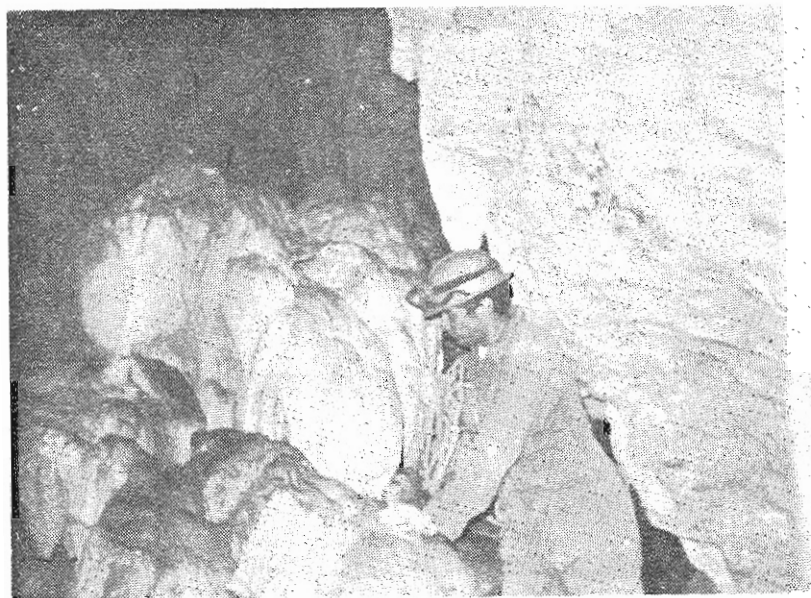
Προσπέλασις : Τὸ χωριὸν Ραψάνη ἀνήκει στὸν νομὸ Λαρίσσης, ἐπ. Τυρνάβου, καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα 376 χλμ. καὶ ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ τὸν σιδηροδρομικὸ σταθμὸ τοῦ Πυργετοῦ. Τὸ σπήλαιο θρῖσκεται σὲ ἀπόστασι πορείας μὲ ἡμιόρους 1 1)2 ὥρας ἀπὸ τὴν Ραψάνη καὶ εἶναι στὴν τοποθεσία Βρύση Ἡλιοῦ. Τὸ πρῶτο τμῆμα τοῦ σπηλαίου χρησιμοποιεῖται γιὰ ποιμνιστάσιο. Ἡ Ραψάνη ἔχει ὑψόμετρο 510 μ. καὶ τὸ σπήλαιο 1.160 μ. περίπου.

Τὸ Σπήλαιον : Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εἶναι ἀνοιγμα μὲ πλάτος 1,30 καὶ ὕψος 1,50 μ.

Τὸ πρῶτο τμῆμα τοῦ σπηλαίου εἶναι ἀνηφορικὸς θάλαμος μὲ μῆκος 16 μ. μεγαλύτερο πλάτος 4 μ. καὶ ὕψος 7 μ. Στὸ τέλος τοῦ πρώτου τμήματος συνεχίζει, πάνω ἀπὸ σταλαγματικὸ ὄλικὸ σὲ ὕψος 2,20 μ. ἀπὸ τὸ δάπεδο, θάλαμος μὲ μῆκος 7 μ. Τὸ τμῆμα αὐτὸ στὸ δάπεδό του ἔχει μεγάλους ὀγκόλιθους ποῦ ἔχουν καλυφθῆ ἀπὸ λιθωματικὸ ὄλικό. Στὸ κέντρο τοῦ θαλάμου ὑπάρχει χαρακτηριστικὴ κολῶνα ὕψους 2,50 μ. μὲ διαστάσεις IX I μ. Κάτω ἀπὸ τὴν βάση τῆς κολῶνας βάραθρο μὲ διαστάσεις ἀνοίγματος I μ. X 0,50 μ. καὶ ἀπότομη κατάβαση 2,50 μ. Στὸ βάθος τοῦ βάραθρου μικρὸς θάλαμος 2 μ. X 3 μ.

Τὸ μεγαλύτερο πλάτος τοῦ ἀνηφορικοῦ αὐτοῦ θαλάμου εἶναι 4,50 μ. καὶ τὸ ὕψος του 4 μ. Ὅλο τὸ ἀριστερὸ τμήμα τοῦ θαλάμου εἶναι ἀνηφορικὸ καὶ στὸ δάπεδο ὑπάρχουν σταλαγμίτες. Τὸ δεξιὸ τμήμα εἶναι σχισμὴ πού εἶναι φραγμένη ἀπὸ ὀγκολίθους. Τὸ βάθος τῆς σχισμῆς ξεπερνᾷ τὰ 12 μ., ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀδύνατο νὰ περάσῃ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς σχισμῆς γιατί τὸ πλάτος τῆς στὴν ἀρχὴ εἶναι 0,50 μ. πρὸς τὸ τέλος στενεύει στὰ 0,20 μ.

Στὸ τέλος δεξιὰ τοῦ ἀνηφορικοῦ τμήματος συνεχίζει ἐσοχὴ σὲ εὐθεῖα γραμμὴ πρὸς τὴν 8λῃ κατεύθυνση τοῦ σπηλαίου, μὲ μῆκος 4,50 μ. καὶ ὕψος 1 μ. Ὅλο τὸ ἀριστερὸ τμήμα τῆς ἀνηφορικῆς μὲ τὸ δάπεδο ὀλο ὀγκολίθους μὲ κατεύθυνση πρὸς τὸ δεξιὸ τμήμα τῆς σχισμῆς. Στὸ δεξιὸ τμήμα τῆς καιηφορικῆς σχισμῆς ἡ δμάδα

Στὸ κεντρικὸ τμήμα τοῦ σπηλαίου Βρύση Ἡλιοῦ ἢ Λιάκου Τρύπα Ραψάνης.

Φωτ. Κ. Μερδενισιάνου

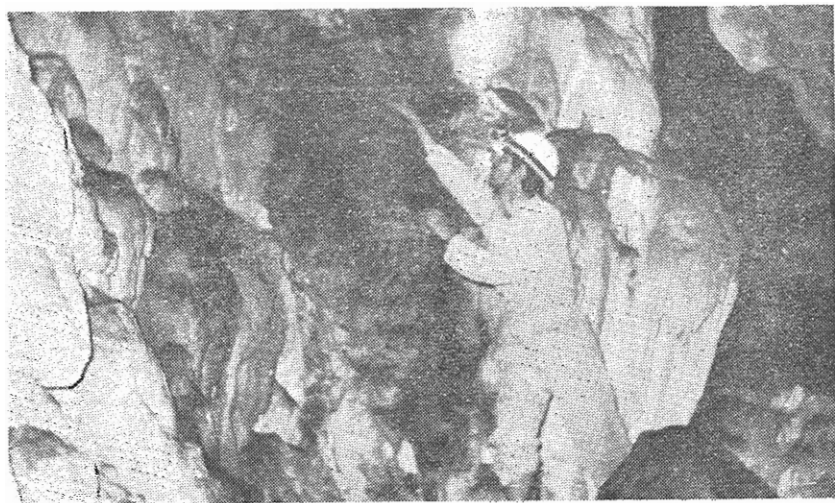
κατόρθωσε νὰ κατέβῃ σὲ βάθος 10 μ. μὲ κλίση δαπέδου 80ο) καὶ πλάτος σχισμῆς ἀπὸ 0,60 ἕως 0,20 μ. ἡ σχισμὴ συνεχίζει πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα ἀδύνατον νὰ διέλθῃ ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς σταματημένους ὀγκολίθους καὶ τοῦ ἀνοιγματος τῆς σχισμῆς τῶν 0,20 μ.

Δ ι α σ τ ἄ σ ε ι ς : Τὰ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴ μῆκος τοῦ σπηλαίου εἶναι μόνον 27,50 μ. Τὸ μεγαλύτερο ὕψος τῆς ὄροφης του 7 μ. καὶ τὸ μεγαλύτερο πλάτος εἶναι 5,50 μ. Τὸ σπήλαιο καταλαμβάνει ἔκταση 110 τ.μ. Σημειώνουμε ὅτι ὑπολογίσαμε τὰ τ.μ. μόνον γιὰ τὸ γνωστὸ τμήμα τοῦ σπηλαίου γιατί μετὰ ἀπὸ τὴν στενὴ σχισμὴ σὲ μεγαλύτερο βάθος εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν μεγάλοι θάλαμοι καὶ νὰ συνεχίζεται τὸ σπήλαιο. Τὸ μεγαλύτερο βάθος ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς εἰσόδου εἶναι 12 μ.

Βιοσπηλαιολογία: Δέν πραγματοποιήθηκε έρευνα γιά τόν σκοπό αυτό. Σέ απόσταση 10 μ. από τήν είσοδο, στό δάπεδο στό πρώτο τμήμα τοῦ σπηλαίου, παρατηρήθη θάλαμος μέ διαστάσεις 0,15 X 9,15 μ. χρώματος κιτρίνου—καφέ σέ μικρά πορτοκαλιά στίγματα.

Ἀρχαιολογία—Λαογραφία: Κιμιά ἀρχαιολογικά ἐνδειξη δέν διεπίστωσε ἡ ὁμάς στήν ἐπιφάνεια τοῦ δαπέδου τοῦ σπηλαίου καί οὔτε εἶναι τίποτε γνωστό σχετικά μέ τήν ἀρχαιολογία στους κατοίκους τῆς Ραψάνης γιά τὸ θέμα αὐτό.

Τὸ σπήλαιο συνδέεται μέ θρύλους γιά τήν κατοικία σέ αὐτὸ Ἑλλήνων πατριωτῶν ποῦ πολεμοῦσαν τοὺς Τούρκους. Ἐπίσης, λέγουν ὅτι ἦταν ἀντρον ληστῶν ἀπ' ὅπου προέρχεται καί ἡ ὀνομασία του, ἀπὸ τὸν λήσταρχο Διάκο.

Στὸ κεντρικὸ τμήμα τοῦ σπηλαίου.

Φωτ. Κ. Μερδενισιάνου

Τουρισμός: Τὸ σπήλαιο «τοῦ Διάκ' τρίπα» δέν παρουσιάζει κανένα ἐνδιαφέρον γιά τουριστικὴ ἀξιοποίηση λόγω τοῦ μικροῦ μεγέθους τῶν 27,50 μ.

Ὁ λιθωματικὸς διάκοσμός του εἶναι ἀξιόλογος ἀπὸ θεαματικῆς ἀπόψεως.

Παρατηρήσεις: Ἡ περιοχή τοῦ χωρίου Ραψάνης ἔχει πολλὰ σπήλαια γιά τὰ ὁποῖα ἐπιτιοῦνται σπηλαιολογικὲς ἐρευνες Ὅπως μᾶ; ἀνέφερε ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ραψάνης; κ Βασ. Κιτσουροῦ; τὸ σπήλαιο τοῦ Ρούτση (ΑΣΜ. 529) στήν περιοχή τοῦ χωριοῦ, ἔχει δυὸ εἰσόδους μέ ἐπιφθνειακὴ ἀπόσταση ἢ μιὰ ἀπὸ τήν ἄλλη περίπου 300 — 350 μ. Καί οἱ διαδρομοὶ τοῦ σπηλαίου, σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες του, εἶναι ἀξιόλογοι καί πολύπλοκοι καί μέ λιθωματικὸ στολισμό. Οἱ κάτοικοι τῆς Ραψάνης; τὸ ὄνομα τοῦ σπηλαίου προσφέρουν ὄχι ἢ «ἢ σπηλιά τοῦ Ρούτση» ἀλλὰ «στ' Ρούτση».

Τὸ σπήλαιο αὐτὸ θὰ προταθῆ στό ἐπόμενο πρόγραμμα σπηλαιολογικῶν ἐρευνῶν τῆς Ε.Σ.Ε. μέ χορηγία Ε.Ο.Τ.

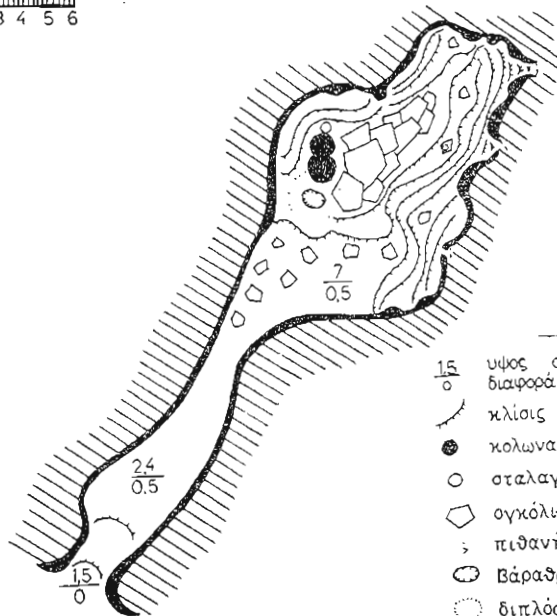
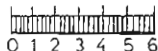
ΣΠΗΛΑΙΟ ΒΡΥΣΗ ΗΛΙΟΥ ή ΛΙΑΚΟΥ ΤΡΥΠΑ

ΡΑΨΑΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ Ι. ΙΩΑΝΝΟΥ - Κ. ΜΕΡΑΕΝΙΣΙΑΝΟΥ - Δ. ΜΙΧΑΛΙΤΣΙΑΝΟΥ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΚΑΤΩΦΕΩΣ Ι. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΚΛΙΜΑΞ 1 100 Α.Σ.Μ. Ε.Σ.Ε. 3499

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- $\frac{15}{0}$ υψος οροφής
διαφορά οπίσθου από επίπεδο εισόδου
- $\frac{24}{0.5}$ κλίσις εδάφους
- κολωνα
- σταλαγμίτης
- ◇ ογκόλιθοι
- ⌋ πιθανή συνέχεια σπηλαίου
- ⊖ βάραθρο
- ⊖ διπλός θάλαμος

RESUME

Cave «Vrissi Iliou» (Sun's Fountain) at Thessalia's Rapsani S.S.G 3499

By John Ioannou

It is a very small cave near the village Rapsani in Thessalia. Its dimensions present a length on straight line of 27,50 m. and it is extended on an area of 110 m². The cave does not present tourist interest.